

บทที่ 5

ผลการศึกษา 2 : วัจนกรรมการคำหนักับปัจจัยเพศและภาษาแม่

ในบทนี้นำเสนอผลการศึกษาวุจนกรรมการคำหนักับนักเรียนของครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเปรียบเทียบลักษณะภาษาที่ปรากฏ (วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม) ร่วมกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เพศของผู้ดำหนิ เพศของผู้ถูกดำหนิ และภาษาแม่ของผู้ดำหนิ ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังนี้

5.1 เพศของผู้ดำหนิ

หัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ การใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ในการดำหนินักเรียนระหว่างครูเพศชายและครูเพศหญิง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 ครูเพศชาย

ครูเพศชายใช้ถ้อยคำในการดำหนินักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 843 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นวัจนกรรมตรง 483 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 57.29 วัจนกรรมอ้อม 211 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 25.03 และวิธีการเสริม 149 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 17.68 ดังตาราง 1

ตาราง 1 อัตราส่วนร้อยละการใช้วัจนกรรมการคำหนักับของครูเพศชาย

วัจนกรรม	ความถี่	ร้อยละ
วัจนกรรมตรง	483	57.29
วัจนกรรมอ้อม	211	25.03
วิธีการเสริม	149	17.68
รวม	843	100.00

5.1.2 ครูเพศหญิง

ครูเพศหญิงใช้ถ้อยคำในการตำหนินักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 847 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นวัจนกรรมตรง 489 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 57.73 วัจนกรรมอ้อม 186 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 21.96 และวิธีการเสริม 172 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 20.31 ดังตาราง 2

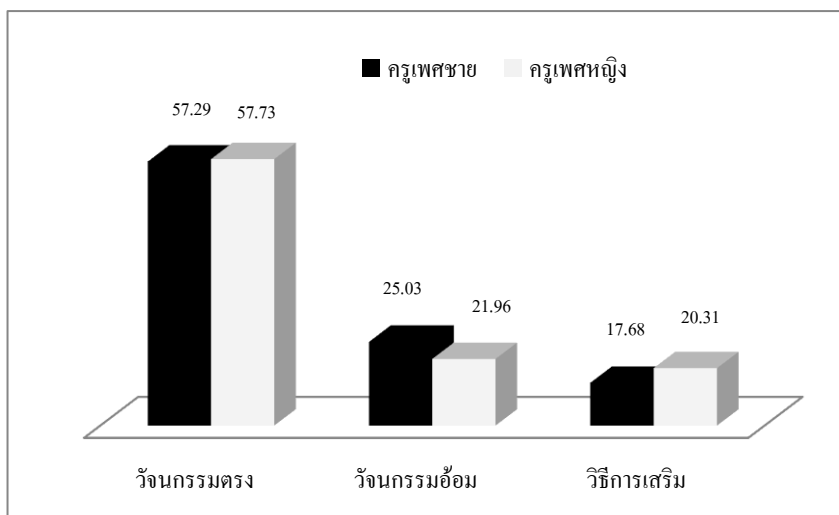
ตาราง 2 อัตราส่วนร้อยละการใช้วัจนกรรมการตำหนิของครูเพศหญิง

วัจนกรรม	ความถี่	ร้อยละ
วัจนกรรมตรง	489	57.73
วัจนกรรมอ้อม	186	21.96
วิธีการเสริม	172	20.31
รวม	847	100.00

5.1.3 การเปรียบเทียบการตำหนิของครูเพศชายและครูเพศหญิง

เมื่อเปรียบเทียบการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ของครูทั้งสองกลุ่ม ปรากฏดังนี้ การใช้วัจนกรรมตรง พบการใช้ของครูเพศชายอัตราร้อยละ 57.29 และพบการใช้ของครูเพศหญิงอัตราส่วนร้อยละ 57.73 การใช้วัจนกรรมอ้อม พบการใช้ของครูเพศชายอัตราส่วนร้อยละ 25.03 และพบการใช้ในครูเพศหญิงอัตราส่วนร้อยละ 21.96 และการใช้วิธีการเสริม พบการใช้ของครูเพศชายอัตราส่วนร้อยละ 17.68 และพบการใช้ของครูเพศหญิงอัตราส่วนร้อยละ 20.31 ดังแผนภูมิ 6

แผนภูมิ 6 เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละการดำเนินของครูเพศชายและครูเพศหญิง

แผนภูมิ 6 แสดงให้เห็นพฤติกรรมการใช้วิธีการของครูเพศชายและครูเพศหญิง คือ ทั้งครูเพศชายและครูเพศหญิงใช้วิธีการที่สอดคล้องกันคือ ใช้วิธีการตรงมากที่สุด วิธีการอ้อม และวิธีการเสริม ตามลำดับ สรุปได้คือ วิธีการตรง > วิธีการอ้อม > วิธีการเสริม

การใช้วิธีการตรง ครูเพศชายใช้อัตราส่วนร้อยละ 57.29 และครูเพศหญิงใช้อัตราส่วนร้อยละ 57.73 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า สถานภาพความเป็นครูไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็มีความจำเป็นต้องใช้ถ้อยคำที่มีรูปแสดงเจตนาในการดำเนินอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ให้นักเรียนได้หยุดพฤติกรรมผิดที่กระทำอยู่อย่างทันทีทันใด ผลการเรียนนี้สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา กรณีผู้พูดเพศชาย คือ เพศชายมักใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมา ในการอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนในชั้นเรียน ไม่นิยมพูดอ้อม หรืออาจจะใช้คำไม่สุภาพได้ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติ (มณฑิรา ตาเมือง และพิชญญา เฟิงศรี, 2554) และการทักทายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่พบว่าเพศชายมีการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพในการทักทายคู่สนทนาได้ (อิทธิพงษ์ เพ็ชรเกิด, 2555) ผู้วิจัยคิดว่า ครูเพศชาย ต้องใช้ภาษาที่มีความหนักแน่นชัดเจน ในการดำเนินนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รู้สึกเกรงกลัวกับถ้อยคำที่ครูพูดกับนักเรียน และ

หยุดพฤติกรรมที่ทำอยู่ ซึ่งการใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมาอาจเรียกได้ว่าเป็นการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพได้ ซึ่งเป็นธรรมชาติของเพศชาย ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา กรณีผู้พูดเพศหญิง คือ นักศึกษาหญิงนิยมใช้ภาษาที่มีความรุนแรงในการตำหนิน้อยกว่านักศึกษาชาย (ฉิชาภา เครือเอม, 2552) และภาษาที่เพศหญิงใช้จะแสดงความไม่จริงจัง หยุ่มหอยิม ไม่หนักแน่นเหมือนเพศชาย (Lakoff, 1973 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้ภาษาที่มีความรุนแรงเทียบเท่าได้กับการใช้วัจนกรรมตรงซึ่งเป็นลักษณะภาษาที่ตรงไปตรงมา ไม่รักษาน้ำหน้าของผู้ฟัง การที่นักศึกษาหญิงและครูเพศหญิงมีการใช้ที่แตกต่างกัน เพราะสถานภาพความเป็นครู จึงส่งผลให้ครูเพศหญิงนิยมใช้วัจนกรรมตรงในการการตำหนิเหมือนกับครูเพศชาย

การใช้วัจนกรรมอ้อม ครูเพศชายใช้อัตราส่วนร้อยละ 25.03 และครูเพศหญิงใช้อัตราส่วนร้อยละ 21.96 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า เนื่องจากนักเรียนมีความหลากหลาย ครูเพศชายและครูเพศหญิงจึงมีการใช้วัจนกรรมอ้อมในการตำหนินักเรียนเพื่อลดระดับความรุนแรงได้ เพื่อไม่ให้นักเรียนรู้สึกเกรงกลัว หรือตกใจกับการตำหนิของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครูเพศชาย เพราะบางครั้งความผิดที่เกิดขึ้นอาจเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา กรณีผู้พูดเพศหญิง คือ เพศหญิงจะใช้ภาษาที่สุภาพ ภาษาอ้อมและรักษาน้ำหน้าและคลุมเครือมากกว่าเพศชาย (ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ, 2540; มณฑิรา ตาเมือง และพิชญญา เฟ็งศรี, 2554) ผู้วิจัยคิดว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีการใช้วัจนกรรมอ้อมไม่แตกต่างกันเพราะโดยปกติแล้วหากครูเพศชายตำหนินักเรียน นักเรียนจะรู้สึกเกรงกลัว ดังนั้นครูเพศชายจึงพยายามใช้วัจนกรรมอ้อมในการตำหนินักเรียนเพื่อลดระดับความน่าเกรงกลัว จึงส่งผลให้ครูเพศชายมีการใช้วัจนกรรมอ้อมไม่ต่างกับครูเพศหญิง

การใช้วิธีการเสริม ครูเพศชายใช้อัตราส่วนร้อยละ 17.68 และครูเพศหญิงใช้อัตราส่วนร้อยละ 20.31 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงจำเป็นต้องหากลวิธีเสริมต่างๆ มากล่าวเพื่อเร้าความสนใจให้นักเรียนสนใจ ดังนั้นก่อนกล่าวล้อคำใดๆ ครูจึงหากลวิธีต่างๆ มาเสริมก่อนการตำหนิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูเพศหญิง

ผลการศึกษานี้มีประเด็นที่สอดคล้อง/ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ครูเพศชายใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรมอ้อม ในทางตรงกันข้ามครูเพศหญิง ใช้วัจนกรรมอ้อมมากกว่าวัจนกรรมตรง การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ครูเพศชายใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรม (สอดคล้องกับสมมติฐาน) และครูเพศหญิงพบการใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรมอ้อม เช่นเดียวกับครูเพศชาย (ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน)

5.2 เพศของถูกตำหนิ

หัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริมในการตำหนิระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 นักเรียนชาย

ถ้อยคำที่ใช้ในการตำหนินักเรียนชายมีจำนวนทั้งสิ้น 832 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นวัจนกรรมตรง 472 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 56.74 วัจนกรรมอ้อม 177 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 21.27 และวิธีการเสริม 183 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 21.99 ดังตาราง 3

ตาราง 3 อัตราส่วนร้อยละการใช้วัจนกรรมการตำหนินักเรียนชาย

วัจนกรรม	ความถี่	ร้อยละ
วัจนกรรมตรง	472	56.74
วัจนกรรมอ้อม	177	21.27
วิธีการเสริม	183	21.99
รวม	832	100.00

5.2.2 นักเรียนหญิง

ถ้อยคำที่ใช้ในการดำเนินนักเรียนหญิงมีจำนวนทั้งสิ้น 858 ถ้อยคำ แบ่งออกออกเป็นวัจนกรรมตรง 500 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 58.27 วัจนกรรมอ้อม 220 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 25.64 และวิธีการเสริม 138 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 16.09 ดังตารางที่ 4

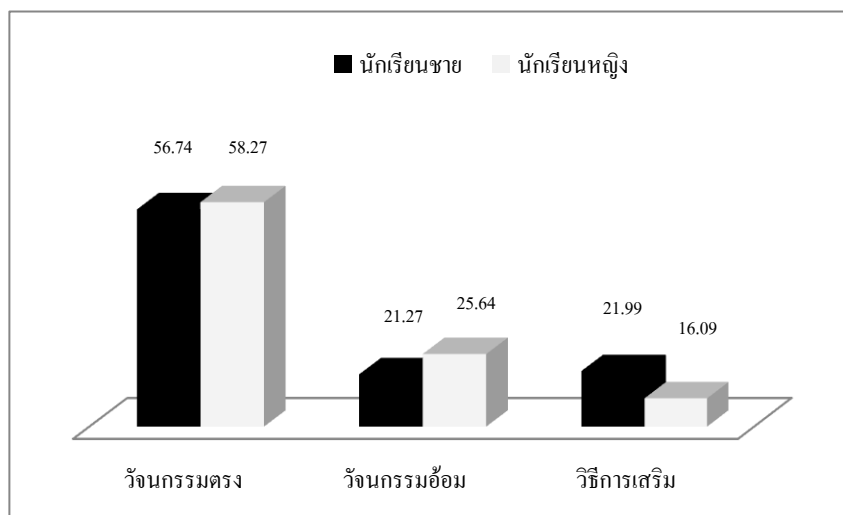
ตาราง 4 อัตราส่วนร้อยละการใช้วัจนกรรมการดำเนินนักเรียนหญิง

	ความถี่	ร้อยละ
วัจนกรรมตรง	500	58.27
วัจนกรรมอ้อม	220	25.64
วิธีการเสริม	138	16.09
รวม	858	100.00

5.2.3 การเปรียบเทียบวัจนกรรมการดำเนินในนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เมื่อเปรียบเทียบการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ในนักเรียนทั้งสองกลุ่มปรากฏดังนี้ การใช้วัจนกรรมตรง พบการใช้ในนักเรียนชายอัตราส่วนร้อยละ 56.74 และพบการใช้ในนักเรียนหญิงอัตราส่วนร้อยละ 58.27 การใช้วัจนกรรมอ้อม พบการใช้ในนักเรียนชายอัตราส่วนร้อยละ 21.27 และพบการใช้ในนักเรียนหญิงอัตราส่วนร้อยละ 25.64 และการใช้วิธีการเสริม พบการใช้ในนักเรียนชายอัตราส่วนร้อยละ 21.99 และพบการใช้ในนักเรียนหญิงอัตราส่วนร้อยละ 16.09 ดังแผนภูมิ 7

แผนภูมิ 7 เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละการดำเนินกิจกรรมในนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

แผนภาพที่ 7 แสดงให้เห็นให้เห็นพฤติกรรมการใช้วัจนกรรมในนักเรียนชายและนักเรียนหญิง คือ ทั้งในนักเรียนชายและในนักเรียนหญิงถูกใช้วัจนกรรมที่สอดคล้องกัน คือ ใช้วัจนกรรมตรงมากที่สุด วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ตามลำดับ สรุปได้คือ วัจนกรรมตรง > วัจนกรรมอ้อม > วิธีการเสริม

การใช้วัจนกรรมตรง นักเรียนชายถูกใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 56.74 และนักเรียนหญิงถูกใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 58.27 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า เพราะสถานภาพความเป็นนักเรียนที่ทำผิดลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนเพศใดจำเป็นต้องถูกดำเนินด้วยภาษาที่ตรงไปตรงมาด้วยวัจนกรรมตรง เพื่อให้ นักเรียนหยุดทำพฤติกรรมนั้น โดยทันที ดังนั้นการใช้วัจนกรรมตรงจึงถูกพบมากเป็นอันดับแรกทั้งในนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

การใช้วัจนกรรมอ้อม นักเรียนชายถูกใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 21.27 และนักเรียนหญิงถูกใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 25.64 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่าวัจนกรรมอ้อมเป็นการใช้ภาษาอย่างไม่ได้กล่าวถึงความผิดของนักเรียนโดยตรง เป็นการรักษาน้ำของผู้ฟัง อาจเป็นเพราะครูผู้พูดเห็นว่านักเรียนหญิงเป็นเพศที่มีความบอบบาง

อ่อนแอ ไม่มีพฤติกรรมต่อต้านก้าวร้าว และมักอยู่ในภาวะเบียบของสังคม (จินตนา หะรินเดช และคณะ, 2536) จึงสามารถพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ตรงไปตรงมาได้ เพื่อรักษาหน้า ผลการศึกษา นี้สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา กรณีผู้ฟังเป็นเพศหญิง พบว่า เมื่อผู้ฟังเพศหญิงจะได้รับการทักทายที่สุภาพแบบเป็นกันเองมากกว่าผู้ฟังผู้ชาย (อิทธิพงษ์ เพ็ชรเกิด, 2555)

การใช้วิธีการเสริม พบว่า นักเรียนชายถูกใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 21.99 และนักเรียนหญิงถูกใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 16.09 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่าวิธีการเสริมเป็นวิธีการที่เสริมการดำเนิน เช่น การเรียกและการกล่าวทักทาย ที่ปรากฏในผู้ฟังที่เป็นนักเรียนชายมากกว่าเพศหญิงเป็นเพราะนักเรียนชายเป็นเพศที่มีความแข็งแกร่ง ไม่อ่อนโยน ไม่บอบบาง (ศิริวรรณ ปูนคอน, 2547) เหมือนนักเรียนหญิง ดังนั้นก่อนที่จะพูดดำเนินนักเรียนชาย ครูจำเป็นต้องใช้วิธีการต่างๆ เพื่อเร้าจุด สนใจให้นักเรียนชายได้หันมาสนใจ ก่อนที่จะกล่าวถ้อยคำดำเนินต่อไป

5.3 ผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเพศเดียวกัน/ต่างเพศกัน

หัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ในการดำเนินนักเรียนระหว่างระหว่างผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเพศเดียวกัน และผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินต่างเพศ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.3.1 ผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเพศเดียวกัน

ถ้อยคำที่ใช้ในการดำเนินกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเพศเดียวกัน (ครูเพศชาย-นักเรียนชาย และครูเพศหญิง-นักเรียนหญิง) มีจำนวนทั้งสิ้น 859 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นวัจนกรรมตรง 499 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 58.09 วัจนกรรมอ้อม 195 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 22.70 และวิธีการเสริม 165 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 19.21 ดังตาราง 5

ตาราง 5 อัตราส่วนร้อยละการใช้กิจกรรมกรณีผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิเพศเดียวกัน

กิจกรรม	ความถี่	ร้อยละ
กิจกรรมตรง	473	56.91
กิจกรรมอ้อม	202	24.30
วิธีการเสริม	156	18.77
รวม	859	100.00

5.3.2 ผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิต่างเพศกัน

ถ้อยคำที่ใช้ในการตำหนิกรณีผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิต่างเพศกัน (ครูเพศชาย/นักเรียนหญิง และครูเพศหญิง/นักเรียนชาย) มีจำนวนทั้งสิ้น 831 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นกิจกรรมตรง 473 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 56.91 กิจกรรมอ้อม 202 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 24.30 และวิธีการเสริม 156 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 18.77 ดังตาราง 6

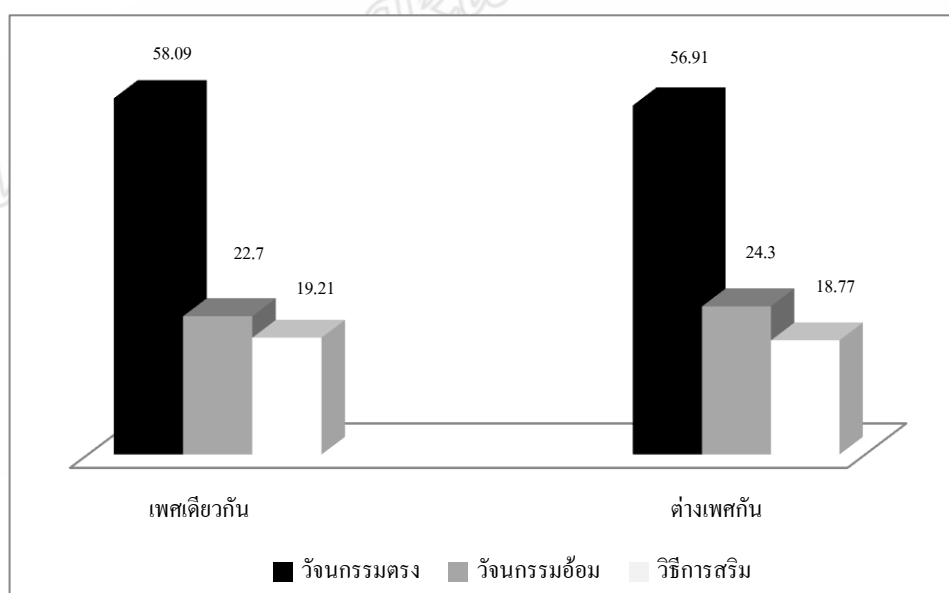
ตาราง 6 อัตราส่วนร้อยละการใช้กิจกรรมกรณีผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิต่างเพศกัน

	ความถี่	ร้อยละ
กิจกรรมตรง	499	58.09
กิจกรรมอ้อม	195	22.70
วิธีการเสริม	165	19.21
รวม	831	100.00

5.3.3 การเปรียบเทียบการตำหนิของผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิเพศเดียวกัน/ต่างเพศกัน

เมื่อเปรียบเทียบการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ในการดำเนินของทั้งสองกลุ่มปรากฏดังนี้ การใช้วัจนกรรมตรง พบการใช้ในกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเป็นเพศเดียวกันอัตราส่วนร้อยละ 58.09 และพบการใช้ในกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินต่างเพศอัตราส่วนร้อยละ 56.91 การใช้วัจนกรรมอ้อม พบการใช้ในกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเป็นเพศเดียวกันอัตราส่วนร้อยละ 22.70 และพบการใช้ในกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินต่างเพศอัตราส่วนร้อยละ 24.30 และการใช้วิธีการเสริม พบการใช้ในกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเป็นเพศเดียวกันอัตราส่วนร้อยละ 19.21 และพบการใช้ในกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินต่างเพศอัตราส่วนร้อยละ 18.77 ดังแผนภูมิ 8

แผนภูมิ 8 เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละการดำเนินกรณีผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเพศเดียวกัน/ต่างเพศกัน

แผนภูมิ 8 แสดงให้เห็นให้เห็นพฤติกรรมการใช้วัจนกรรมในกรณีดำเนิน ผู้พูดและผู้ฟังเพศเดียว/ต่างเพศ คือ ทั้งกรณีผู้พูดและผู้ฟังเพศเดียว/ต่างเพศใช้วัจนกรรมที่สอดคล้องกัน คือ ใช้วัจนกรรมตรงมากที่สุด วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ตามลำดับ สรุปได้คือ วัจนกรรมตรง > วัจนกรรมอ้อม > วิธีการเสริม

การใช้วัจนกรรมตรง กรณีผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิเพศเดียวกันใช้อัตราส่วนร้อยละ 58.09 และกรณีผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิต่างเพศกันใช้อัตราส่วนร้อยละ 56.91 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า เพราะการที่ผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิเพศเดียวกันครูสามารถใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมาในการตำหนิได้เพราะผู้ตำหนิเห็นว่า ผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิไม่ต้องรักษาหน้ามากเหมือนกับพูดกับนักเรียนต่างเพศ เพราะบางครั้งนักเรียนอาจจะเกรงกลัวครูต่างเพศมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูเพศชายกับนักเรียนหญิง การศึกษานี้สอดคล้องกับการแสดงการทักทายที่พบว่า เมื่อคู่สนทนาเพศเดียวกันมักจะใช้ภาษาที่ไม่สุภาพแบบเป็นกันเองได้ (อิทธิพงษ์ เพ็ชรเกิด, 2555) ซึ่งเทียบได้กับการใช้วัจนกรรมตรงในการตำหนินักเรียน

การใช้วัจนกรรมอ้อม ผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิเพศเดียวกันใช้อัตราส่วนร้อยละ 22.7 และกรณีผู้ตำหนิและผู้ถูกตำหนิต่างเพศกันใช้อัตราส่วนร้อยละ 24.3 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า เพราะไม่ว่าครูและนักเรียนจะเพศเดียวกันหรือต่างเพศกันครูก็ไม่จำเป็นต้องเลือกใช้ภาษาอ้อมเพื่อรักษาหน้ากับนักเรียนเพศเดียวกันหรือต่างเพศมากกว่า แต่จะปฏิบัติกับนักเรียนในทิศทางเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามก็พบการใช้ในอัตราที่น้อยกว่าวัจนกรรมตรง การศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา คือ วัจนกรรมการทักทายของนักศึกษาที่พบว่า เมื่อผู้พูดและผู้ฟังต่างเพศกันจะนิยมใช้ภาษาที่สุภาพแบบเป็นกันเอง (อิทธิพงษ์ เพ็ชรเกิด, 2555) เมื่อผู้พูดเพศเดียวกับผู้ฟัง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศหญิง) จะใช้ภาษาที่สุภาพมาก (ปราณี กุลละวณิชย์, 2540; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550)

การใช้วิธีการเสริม กรณีผู้พูดและผู้ฟังเพศเดียวกันใช้อัตราส่วนร้อยละ 19.21 และกรณีผู้พูดและผู้ฟังเพศต่างเพศกัน ใช้อัตราส่วนร้อยละ 18.77 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า การใช้กลวิธีเสริมพบในผู้ตำหนิทั้งสองกลุ่มเพราะการกล่าวตำหนิไม่ว่าผู้ตำหนิจะเป็นเพศเดียวกัน/ต่างเพศ ผู้ตำหนิต้องใช้วิธีการเสริมต่างๆมาเรียกความสนใจก่อนที่จะกล่าวถ้อยคำใดๆ ต่อไปเช่นกัน

ผลการศึกษานี้มีประเด็นสอดคล้อง/ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ เมื่อผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเป็นเพศเดียวกันจะพบการใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรมอ้อม ในทางตรงข้ามเมื่อผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินต่างเพศกันจะพบการใช้วัจนกรรมอ้อมมากกว่าวัจนกรรมตรง การศึกษาครั้งนี้ พบว่า เมื่อผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินเป็นเพศเดียวกันพบการใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรมอ้อม (สอดคล้องกับสมมติฐาน) และเมื่อผู้ดำเนินและผู้ถูกดำเนินต่างเพศจะพบการใช้วัจนกรรมอ้อมมากกว่าวัจนกรรมตรง (ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน)

5.4 ภาษาแม่ของผู้ดำเนิน

หัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ การใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริมในการดำเนินระหว่างครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่และครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.4.1 ครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่

ถ้อยคำที่ครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่มีจำนวนทั้งสิ้น 838 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นวัจนกรรมตรง 483 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 57.64 วัจนกรรมอ้อม 203 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 24.22 และวิธีการเสริม 152 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 18.14 ดังตาราง 7

ตาราง 7 อัตราส่วนร้อยละการใช้วัจนกรรมการดำเนินของครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่

วัจนกรรม	ความถี่	ร้อยละ
วัจนกรรมตรง	483	57.64
วัจนกรรมอ้อม	203	24.22
วิธีการเสริม	152	18.14
รวม	838	100.00

5.4.2 ครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่

ถ้อยคำที่ครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่มีจำนวนทั้งสิ้น 852 ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นวัจนกรรมตรง 489 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 57.39 วัจนกรรมอ้อม 194 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 22.77 และวิธีการเสริม 169 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 19.84 ดังตาราง 8

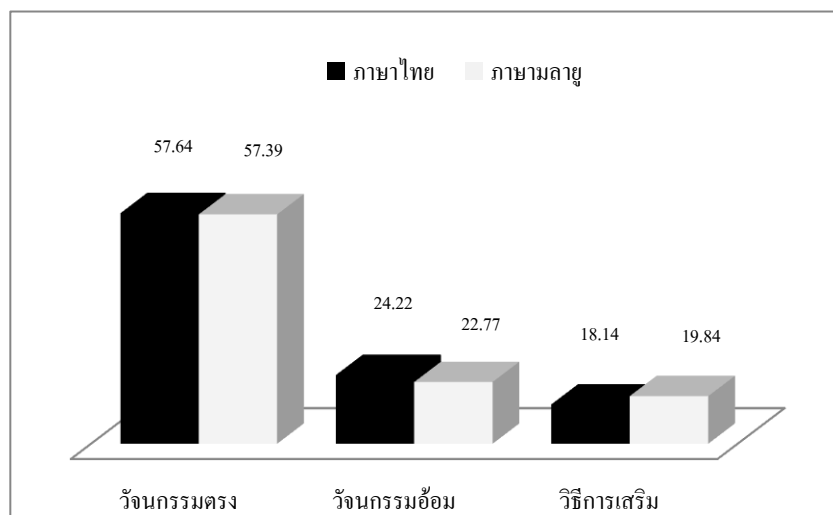
ตาราง 8 อัตราส่วนร้อยละการใช้วัจนกรรมการคำหนิของครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่

	ความถี่	ร้อยละ
วัจนกรรมตรง	489	57.39
วัจนกรรมอ้อม	194	22.77
วิธีการเสริม	169	19.84
รวม	852	100.00

5.4.3 การเปรียบเทียบการคำหนิของครูที่ใช้ภาษาไทยและภาษามลายูเป็นภาษาแม่

เมื่อเปรียบเทียบการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ในครูทั้งสองกลุ่มปรากฏดังนี้ การใช้วัจนกรรมตรง พบการใช้ในครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ อัตราส่วนร้อยละ 57.64 และพบการใช้ในครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่อัตราส่วนร้อยละ 57.39 การใช้วัจนกรรมอ้อม พบการใช้ในครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่อัตราส่วนร้อยละ 24.22 และพบการใช้ในครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่อัตราส่วนร้อยละ 22.77 และการใช้วิธีการเสริม พบการใช้ในครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่อัตราส่วนร้อยละ 18.14 และพบการใช้ในครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่อัตราส่วนร้อยละ 19.84 ดังแผนภูมิ 9

แผนภูมิ 9 เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละการคำหนิของครูที่ใช้ภาษาไทยและครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่

แผนภูมิ 9 แสดงให้เห็นให้เห็นพฤติกรรมการใช้วัจนกรรมของครูที่ใช้ภาษาไทยและภาษามลายูเป็นภาษาแม่ คือ ทั้งครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่และครูที่ใช้ภาษามลายู เป็นภาษาแม่ใช้วัจนกรรมที่สอดคล้องกัน คือ ใช้วัจนกรรมตรงมากที่สุด วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ตามลำดับ สรุปได้คือ วัจนกรรมตรง > วัจนกรรมอ้อม > วิธีการเสริม

การใช้วัจนกรรมตรง ครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ใช้อัตราส่วนร้อยละ 57.64 และครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 57.39 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่ สถานภาพความเป็นครูที่ต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสารในโรงเรียนไม่ว่าจะใช้ภาษาใดเป็นภาษาแม่ก็ตาม ส่งผลให้ครูทั้งสองกลุ่มใช้วัจนกรรมตรงในการคำหนินักเรียนมากที่สุดต่อนักเรียนผู้มีสถานภาพต่ำกว่า ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา คือ ครูแนะแนวมีการใช้ภาษาตรงในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด (อุบลวรรณ สุมาลี, 2553) การปฏิเสธอาจารย์ของนักศึกษาพบการปฏิเสธโดยตรงและมักแสดงเจตนาที่ชัดเจนมากกว่าภาษาแบบอ้อม (Zheng Wuyon, 2556; GuHiuijuan, 2007) และผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนกลางมักใช้ภาษาแบบตรงในการขอร้องมากที่สุด (Wang Jing, 2012)

ผู้วิจัยเห็นว่า การดำหนักเรียนของครู ครูไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพ และหน้าของนักเรียน เพราะนักเรียนคือผู้กระทำผิด ดังนั้นการใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมาโดยที่แสดงออกโดยใช้วัจนกรรมตรงจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในการที่ครูทั้งสองกลุ่มนำมาใช้ในการดำหนักเรียน ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา คือ การบอกเลิกสัญญาของคนไทยที่มักจะนิยม ถนอมน้ำใจคู่สนทนามากกว่าการใช้ภาษาตรง (เพชรภรณ์ เอมอักษร, 2550) การดำหนักเรียนคนไทยพบว่ามีการใช้ภาษาแบบอ้อมมากกว่าการใช้ภาษาแบบตรง (นุชนารถ เฟิงสุริยา, 2549) ผู้วิจัยเห็นว่า การบอกเลิกสัญญานั้นผู้พูดจำเป็นต้องคำนึงถึงหน้าของผู้ฟังเพราะอาจทำให้ผู้ฟังคิดว่าผู้พูดไม่มีสัจจะวาจา ดังนั้นผู้พูดจึงต้องใช้กลวิธีทางภาษาที่สุภาพในการรักษาหน้าของตนเองและคู่สนทนาให้มาก แต่ในการดำหนักเรียนผู้พูดไม่จำเป็นต้องรักษาหน้าของผู้พูดและผู้ฟังเพราะครูมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนนักเรียน ให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ดังนั้นครูจึงใช้วัจนกรรมตรงในการดำหนักเรียนมาก ส่วนการศึกษาการดำหนักเรียนที่ผ่านมานั้น เป็นการศึกษาจากกลุ่มนักศึกษาที่ใช้ภาษาในการดำหนักบุคคลทั่วไป ดังนั้นจึงพบว่ามีการใช้ภาษาอ้อมมากเพราะต้องคำนึงถึงคุณภาพและวัฒนธรรมเรื่องความเกรงใจ แต่เมื่อครูดำหนักเรียนเมื่อทำความผิด ครูไม่จำเป็นต้องเกรงใจนักเรียนจึงไม่ได้ใช้วัจนกรรมอ้อมมากที่สุด และผู้วิจัยคิดว่าอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่ครูใช้ในชีวิตประจำวันจึงส่งผลให้ครูทั้งสองกลุ่มใช้วัจนกรรมตรงในอัตราที่ใกล้เคียงกัน

การใช้วัจนกรรมอ้อม ครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ใช้อัตราส่วนร้อยละ 24.22 และครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ใช้อัตราส่วนร้อยละ 22.27 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่า ถึงแม้ว่าการเลือกใช้วัจนกรรมอ้อมมีอัตรามากเป็นอันดับสอง แต่ก็สะท้อนให้เห็นได้ว่า ครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่และครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ มีการใช้วัจนกรรมอ้อมในการดำหนักใกล้เคียงกัน ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา คือ ชาวอิสราเอลที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองมักใช้กลวิธีในการแสดงความไม่พอใจด้วยกลวิธีที่นุ่มนวลกว่าและคุกคามหน้าน้อยกว่าเจ้าของภาษา (Olshtain and Liora, 1993 อ้างถึงใน รุ่งอรุณใจเชื้อ, 2549) การที่ผู้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองแสดงความไม่พอใจด้วยกลวิธีที่นุ่มนวลซึ่งเทียบได้กับการใช้วัจนกรรมอ้อม ผู้วิจัยคิดว่าอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่ครูใช้ในชีวิตประจำวันจึงส่งผลให้ครูทั้งสองกลุ่มใช้วัจนกรรมอ้อมในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

การใช้วิธีการเสริม ครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 18.14 และครูที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ใช้ในอัตราส่วนร้อยละ 19.84 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ผู้วิจัยคิดว่าอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่ครูใช้ในในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้ครูทั้งสองกลุ่มใช้วิธีการเสริมในอัตราที่ใกล้เคียงกัน

ผลการศึกษานี้มีประเด็นสอดคล้อง/ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ผู้ดำเนินที่ใช้ภาษาไทยและภาษามลายูเป็นภาษาแม่จะใช้วัจนกรรมอ้อมมากกว่าวัจนกรรมตรง การศึกษานี้พบว่า ทั้งผู้ใช้ภาษาไทยและมลายูเป็นภาษาแม่ต่างก็ใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรมอ้อม (ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน)

การศึกษาเปรียบเทียบกับปัจจัยเพศของผู้ดำเนิน เพศของผู้ถูกดำเนิน และภาษาแม่ของผู้ดำเนิน ได้ผลการศึกษาดังที่ได้นำเสนอข้างต้นแล้ว ซึ่งเดิมที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานำร่องการใช้วัจนกรรมการดำเนินนักเรียน กรณีศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาจากครูที่สอนในโรงเรียนสามัญประจำจังหวัดเปรียบเทียบกับครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจพบความแตกต่างของครูที่สอนในโรงเรียนสามัญประจำจังหวัดและครูที่สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเก็บข้อมูลเฉพาะในโรงเรียนสามัญประจำจังหวัดที่พูดภาษาไทยและภาษามลายูเป็นภาษาแม่ ผลการศึกษาโดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกัน ผู้วิจัยคิดว่า เพราะสถานภาพของผู้ดำเนิน (ครู) และผู้ถูกดำเนิน (นักเรียน) ส่งผลให้ครูใช้วัจนกรรมตรง > วัจนกรรมอ้อม > วิธีการเสริม ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยเพศของผู้ดำเนิน ไม่ส่งผลต่อการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม ปัจจัยเพศของผู้ถูกดำเนิน ไม่ส่งผลต่อการใช้วัจนกรรมตรง แต่ส่งผลกับการใช้วัจนกรรมอ้อมและวิธีการเสริม ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ และภาษาแม่ของผู้ดำเนินไม่ส่งผลต่อการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมอ้อม และวิธีการเสริม